

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
(VWS)

Postbus 20350
2500 EJ 'S-GRAVENHAGE

Datum
29 juli 2024
Kenmerk
TIS/U202400408
Telefoon
06 ...
Bijlage(n)

Verzoek om bestuurlijke reactie op het concept Besluit vervanging
abonnementstarief Wmo 2015

Geachte [REDACTED]

Hierbij ontvangt u, op uw verzoek d.d. 27 juni 2024 (met uw kenmerk 3861669-1067966-DMO), onze bestuurlijke weging op het concept Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015. Op 12 juli jongleden heeft uw ministerie de VNG uitvoeringstoets op het Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015, waarin u in uw brief van 21 juni 2024 (met 3857676-1067830-DMO) om heeft verzocht, reeds ontvangen.

Alle acties gericht op invoering per 2026

In onze eerdere brief van 6 februari 2024, met daarin onze bestuurlijke weging bij het wetsvoorstel zelf, heeft de VNG aangegeven verheugd te zijn met het voorstel om per 2026 weer een inkomensafhankelijke bijdrage voor de Wmo in te voeren. En dit zijn wij nog steeds. De VNG hecht er veel waarde aan dat de inkomens/vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo per 2026 weer ingevoerd wordt. In onze ogen zal de invoering er aan bijdragen dat de Wmo toegang biedt voor inwoners die niet in staat zijn deze ondersteuning zelf op andere wijze te organiseren en het echt nodig hebben. Wij werken graag met het departement en andere uitvoerders verder aan een snelle en gezamenlijke invoering en een voor ook gemeenten uitvoerbare wet.

Paar algemene punten vooraf: lokale beleidsruimte en tijdigheid

Wij zien dat met het voorliggende concept Besluit en het eerdere wetsvoorstel de (beleids-) ruimte voor gemeenten voor lokale keuzes en lokale (politieke) inkleuring minder wordt. Voor de VNG een punt van zorg. Er komt nu meer landelijke uniformiteit. Wij vinden dat dit niet past bij een gedecentraliseerde wet als de Wmo. De VNG is er voorstander van dat (administratieve) processen waar alle gemeenten mee werken meer worden gestandaardiseerd, maar dit mag niet ten koste

gaan van de lokale beleidsruimte en lokale inkleuring: laat bepaalde keuzes, met betrekking tot de eigen bijdragen, aan het College van B&W en/of de gemeenteraad.

Met het Wetsvoorstel en het Besluit wordt de uitvoering van het eigen bijdrage proces voor gemeenten complexer. Om dit goed te laten verlopen en ook voor een goede start per 2026 is het een voorwaarde dat alle ICT, software, functionaliteiten, het berichtenverkeer, de iEB, et cetera, op tijd klaar is. Meer specifiek is het voor gemeenten van belang dat de benodigde automatisering van ook het gemeentelijk werkproces bij de kostprijsbewaking van hulpmiddelen en woningaanpassingen tijdig (vòòr de zomer van 2025) gerealiseerd kan worden.

Wij merken dat er naast veel 'waarom en wat' vragen er ook veel 'hoe dan' vragen leven bij gemeenten. Het is daarom ook om op korte termijn te starten met het meenemen van alle gemeenten in wat zij moeten weten en moeten gaan doen in de voorbereiding op de invoering per 2026. Graag maken wij verdere afspraken over wat er nodig is voor de implementatie bij gemeenten, hoe we het implementatieproces inrichten en de financiering daarvan (zie ook hierna: in- en uitvoeringskosten gemeenten).

Naast de eerdere uitvoeringstoets op het Wetsvoorstel en nu op het Besluit en deze bestuurlijke waardering bij het Besluit, heeft u eerder ook via de internetconsultatie van de VNG en gemeenten zelf, reacties ontvangen op het concept Besluit. Gemeenten geven aan dat zij zorgen hebben over een hogere regeldruk, inrichtingskosten, uitvoeringslasten en de hoogte van geplande ex ante uitname uit het gemeentefonds. Dit blijven stuk voor stuk relevante zaken om in het verdere traject gezamenlijk uit te werken.

Bestuurlijke weging waarop het Besluit nog aan te passen

De belangrijke conclusie uit de eerdere VNG uitvoeringstoets op en onze eerdere bestuurlijke weging bij het Wetsvoorstel was dat het voorgelegde wetsvoorstel uitvoerbaar is, maar ook dat de invulling op onderdelen anders zou moeten en dat de uitvoerbaarheid op een aantal onderdelen voor gemeenten beter kan. Dat geldt eigenlijk nog steeds.

In deze bestuurlijke weging bij het Besluit ga ik in op de zaken die wij in de eerdere uitvoeringstoets en in onze bestuurlijke weging op het Wetsvoorstel naar voren hebben gebracht, die voor ons nog steeds open staan, relevant zijn voor gemeenten en nu ook terugkomen in het Besluit.

Voor wat voor gemeenten van belang is verwijs ik u ook naar bij VNG bijdrage aan de Internetconsultatie op het concept Besluit en naar de VNG uitvoeringstoets op het concept Besluit.

Wij zouden graag zien dat op onderstaande punten het nu voorliggende concept Besluit wordt aangepast. Aanpassingen die in onze ogen een tijdige implementatie en invoering per 2026, niet in de weg hoeven te zitten.

1. *Schrap de uitzonderingspositie voor de meerpersoonshuishoudens waarvan ten minste één van beide partners niet AOW-gerechtigd is.*

Zoals ook eerder bij het wetsvoorstel is aangegeven dringen gemeenten aan te stoppen met de uitzonderingspositie voor deze categorie huishoudens. Het is goed om te lezen de wetgever de huidige uitzondering, waarbij deze hele categorie geen eigen bijdrage voor de Wmo hoeft te

betalen, nu voor een deel heeft aangepast. Mensen uit deze categorie, met een inkomen tot 170% van het sociaal minimum, blijven echter nog steeds geheel uitgezonderd van het betalen van een eigen bijdrage. Voor mensen met een hoger inkomen dan deze 170% geldt per 2026 wel een eigen bijdrage, maar volgens weer andere parameters dan voor de andere categorieën. Wij denken nog steeds dat het onderscheid voor gemeenten slecht is uit te leggen aan hun inwoners. Ons verzoek is daarom ook nu om te komen tot één eigen bijdrageregeling die voor alle mensen van dezelfde leeftijdsgroepen gelijk is. Hierover is in 2023 ook bijna unaniem een motie over aangenomen in de ALV van de VNG. Gemeenten geven aan dat het discriminerend is voor inwoners zonder partner met een beperking die, door het niet hebben van de partner, wel een eigen bijdrage moeten betalen. Met een groeiende groep alleenstaanden is het niet uitlegbaar dat inwoners die een partner hebben een voordeel krijgen, vanwege het hebben van de partner.

2. *Laat optie open voor inning door het CAK van de eigen bijdragen voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie.*

Wij pleiten er sterk voor dat de in het concept Besluit voorgenomen lijn, dat de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen (met een duurzame hulpverleningsrelatie) per 2026 niet meer via het CAK kan worden vastgesteld en geïnd, wordt aangepast. Onze nadrukkelijke oproep is om het aan het college van B&W te laten om te bepalen: of zelf innen van de eigen bijdrage, of via het CAK (en dan vanzelf de inkomensafhankelijke eigen bijdrage).

3. *Over voorgestelde werkwijze bij een maatwerkvoorziening met lage ondersteuningsbehoefte in relatie tot hoger inkomen en daarmee hogere eigen bijdrage dan kostprijs.*

In het concept Besluit is nu bepaald dat, in het geval de kostprijs voor een maatwerkvoorziening lager is dan de hoogte van de eigen bijdrage, een gemeente deze eigen bijdrage zelf kan innen bij de client. Gemeenten geven nu aan dat deze werkwijze (het zelf gaan innen) bijna niet uitvoerbaar is. Bij de andere optie, het innen door het CAK (met mogelijk hogere eigen bijdrage dan de kostprijs, afhankelijk van het inkomen/vermogen) leeft de vraag bij gemeenten of dit juridisch houdbaar is en bij wie cliënten dan in bezwaar en beroep gaan. De derde optie in het Besluit is dat cliënten zelf de afweging maken om de ondersteuning zelf (met eigen middelen) in te kopen. Wat in onze ogen een begaanbare optie is, mits mensen het inderdaad zelf kunnen regelen.

4. *Geen eigen bijdrage voor voorzieningen (bij woningaanpassing) voor Wmo cliënten tot 18 jaar.*

De VNG roept op om het besluit bij gemeenten te laten, om al dan niet de eigen bijdrage te innen bij woonvoorzieningen voor cliënten jonger dan achttien jaar. Het eventueel toch willen vragen van een eigen bijdrage aan de ouders is alleen relevant bij de woningaanpassingen. Laat de ruimte om hierin maatwerk te bieden voor deze specifieke groep bij gemeenten. De nu in het Besluit voorgestelde werkwijze om de meerwaarde (als gevolg van de woningaanpassing) bij de verkoop van het huis over te maken aan de gemeente lijkt een dode letter en moeilijk uitvoerbaar.

5. *Wmo vervoer en de eigen bijdrage.*

Over Artikel 3.7.3 bestaat enige verwarring en wij willen daarom graag bevestiging dat onze zienswijze correct is. Wij gaan ervan uit dat dit artikel betrekking heeft op het vervoer van en naar de dagbesteding (als maatwerkvoorziening) en dat het in dat geval niet is toegestaan nog een

aparte eigen bijdrage voor het vervoer op te leggen. Wij wijzen erop dat het voor gemeenten van groot belang is dat zij voor het collectief Wmo vervoer (regiotaxi) net als nu een bijdrage ter hoogte van het OV tarief kunnen blijven vragen en dat dit tarief kan worden geheven naast de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor andere Wmo maatwerkvoorzieningen. Wij zien onze zienswijze graag bevestigd.

6. *Kortere termijnen voor gemeenten, van 12 naar 3 maanden.*

Veel gemeenten moeten hiervoor nog steeds het berichtenverkeer en contracten met hun zorgaanbieders en leveranciers anders gaan inrichten. Dat kost tijd, ook voor alle aanbieders die Wmo ondersteuning en voorzieningen/hulpmiddelen leveren. ons voorstel is nog steeds om de termijn van zes maanden te hanteren. Mocht er toch vastgehouden worden aan de nu voorgestelde termijnen, dan pleiten wij er voor dat het CAK in 2026 nog niet op de termijnen handhaaft. Daarnaast willen wij afspraken maken over wanneer gemeenten, door toedoen (fouten of vertragingen) van anderen in de keten, de eigen bijdragen mislopen en zij deze inkomsten toch kunnen ontvangen.

7. *Pauzebeleid, nihilstelling en de uitvoerbaarheid.*

De VNG merkt dat het per 2026 voorgenomen 'pauzebeleid' nog veel vragen oproept bij gemeenten, met name over wat het precies is en hoe het uitgevoerd moet gaan worden. Idem als het gaat over het voorstel in het concept Besluit om geen eigen bijdrage te innen (door een nihilstelling) als iemand langer dan een maand geen gebruik kan maken van een hulpmiddel/voorziening (denk aan traplift, scootmobiel) omdat deze stuk is en er geen tijdige vervanging is. De communicatie, het berichtenverkeer tussen gemeenten en aanbieders van de hulpmiddelen / woningaanpassingen moet hierop nog helemaal worden aangepast en geautomatiseerd. In de implementatie moet hier tijdig aandacht voor zijn en ook op dit onderdeel alle gemeenten tijdig worden meegenomen.

8. *Kostprijsbewaking / Huurhulpmiddelen.*

In de aanloop naar het Wetsvoorstel en nu ook weer met betrekking tot het voorliggende Besluit is er veel commentaar vanuit gemeenten op de wijze van kostprijsbewaking bij 'huurhulpmiddelen' en vooral het berekenen van de totaal kostprijs bij huur. Uw ministerie heeft in een eerdere reactie aangegeven waarom VWS niet wil meegaan in het geboden alternatief. Wij vinden dit vanuit de uitvoerbaarheid nog steeds een zorgpunt. Graag verwijst de VNG bij deze naar de inbreng van de gemeente Apeldoorn op de huidige consultatie bij het concept Besluit. Daarin wordt nogmaals en helder bepleit waarom het voor gemeenten die werken met de huurconstructie (in bruikleen), en het gaat hier om groot deel van alle gemeenten, veel werkbaarder en logischer is als zij wel de maandelijkse kosten bij het CAK kunnen opvoeren.

9. *Kostprijsbewaking bij hulpmiddelen en woningaanpassingen.*

Uit de uitvoeringstoets op de het Besluit komt helder naar voren dat dit veel gaat vragen van de gemeentelijke uitvoering. Ik benadruk dat voor de kostprijsbewaking tijdige (vòòr de zomer 2025) automatisering een randvoorwaarde is voor gemeenten om op 1 januari 2026 hiermee te kunnen starten. Zonder automatisering zal het in beeld brengen van de status van de kostprijsbewaking en

het proces van serieel aanleveren van kostprijzen op huishoudensniveau handmatig moeten plaatsvinden. Dat is, zeker voor de grotere gemeenten, bijna onuitvoerbaar.

10. *Het begrip 'huishouden'*

Het nu, met het Besluit, geïntroduceerde begrip 'huishouden' roept veel vragen op bij gemeenten. Het past niet bij hoe gemeenten nu werken (alles gaat op clientniveau) en heeft uitvoeringsconsequentie voor gemeenten. We moeten op korte termijn hierover en de uitvoerbaarheid hiervan voor gemeenten verder afspraken maken.

11. *In- en uitvoeringskosten voor gemeenten.*

De regering verwacht geen structurele toename van de uitvoeringskosten van gemeenten die dwingend uit dit Besluit (en het Wetsvoorstel) voortvloeien. Als VNG verwachten wij dat wel, gelet op de aangegeven punten in de uitvoeringstoetsen bij het wetsvoorstel en het concept Besluit. We vragen daarom nader onderzoek naar de uitvoeringskosten en afspraken om gemeenten daadwerkelijk te compenseren als de structurele uitvoeringskosten er wel degelijk zijn. Dit geldt ook voor de invoeringskosten die gemeenten moeten maken in 2025. Bij het eerdere, uiteindelijk niet ingediende, wetsvoorstel voor een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor alleen de huishoudelijke hulp werd deze geraamd op een bedrag tussen € 0,6 á € 2,4 miljoen. Onderzocht moet worden wat deze worden bij het huidige wetsvoorstel en het Besluit.

Afsluitend

Gemeenten staan dus nog positief tegenover de herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage, maar de zorg over regeldruk, de inrichting(skosten), de uitvoering(slasten) en de tijdige voorbereiding en implementatie zijn nog niet weggenomen. Uit de reacties van gemeenten en uit de uitvoeringstoets op het Besluit maak ik op dat tijdigheid een noodzaak is en ook de oproep om het uitvoering voor gemeenten niet te complex te maken. Het tijdig bouwen van de software voor onder andere de kostprijsbewaking, het tijdig gemeenten meenemen in wat zij zelf moeten gaan doen is noodzakelijk om tot in- en uitvoering over te kunnen gaan. Daarnaast zouden gemeenten het Besluit dus op onderdelen nog aangepast willen zien. Aanpassingen die in mijn ogen een tijdige implementatie niet in de weg hoeven te staan.

We moeten dus gezamenlijk, met ook gemeenten zelf en met de andere ketenpartners, nog voortvarender en met oog voor de uitvoerbaarheid, aan de slag met de uitwerking en invoering. Graag ontvang ik uw reactie op deze bestuurlijke weging en verneem graag welke onderdelen in het Besluit u bereid bent aan te passen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Directeur Beleid